

Αρ.ΣΕ: 1549-24

12 Απριλίου 2024

Πρόεδρο
Κοινοβουλευτικής Επιτροπής
Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών

Κοινοβουλευτική Επιτροπή
Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών
Δευτέρα, 15 Απριλίου 2024 και ώρα 10.00 π.μ.

**B. Συζήτηση θεμάτων εγγραφέντων με τη διαδικασία του αυτεπαγγέλτου
(Κανονισμός 41Α):**

- 10.15 π.μ. - Η εφαρμογή της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης και η εφαρμοστική νομοθεσία υπό τον τίτλο «Ο περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και περί Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2021», εξ αφορμής πρόσφατων περιστατικών γυναικοκτονίας.
(Αυτεπάγγελτη εξέταση έπειτα από εισήγηση των κ. Ειρήνης Χαραλαμπίδου και Ρίτας Θεοδώρου Σούπερμαν)
(8.4.2024)
(Αρ. Φακ. 23.04.041.099-2024)
Έναρξη της συζήτησης.

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, η Συμβουλευτική Επιτροπή Πρόληψης και Καταπολέμησης της Βίας στην Οικογένεια (ΣΕΠΚΒΟ) στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της σύμφωνα με τον περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμο του 2000 (119(I)/2000), σας υποβάλλει τ' ακόλουθα αναφορικά με την παροχή προστασίας και ασφάλειας των θυμάτων έμφυλης/ ενδοοικογενειακής βίας:

Διασφάλιση της προστασίας και ασφάλειας των θυμάτων έμφυλης/ ενδοοικογενειακής βίας μέσα από την παρακολούθηση των προστατευτικών διαταγμάτων

Η απουσία μηχανισμών παρακολούθησης των προστατευτικών διαταγμάτων για λήψη άμεσων μέτρων σε περίπτωση παρακοής τους, αποτελεί παράγοντα κλιμάκωσης των υποθέσεων έμφυλης/ ενδοοικογενειακής βίας. Παρά το γεγονός ότι υπάρχει ένα ισχυρό νομικό πλαίσιο, η αδυναμία διασφάλισης της προστασίας των θυμάτων βίας τα αφήνει έρμαιο στα χέρια των δραστών. Από το 2014, υπάρχει η Σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης, *Recommendation CM/Rec(2014)4 of the Committee of Ministers to member States on Electronic Monitoring and Explanatory Memorandum (2016)*.

Η ΣΕΠΚΒΟ με επιστολή της (Αρ.ΣΕ:1548-24 και ημερ.10 Απριλίου 2024) προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως (ΥΔΔΤ), Αρχηγό Αστυνομίας, Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, Πρόεδρο Εθνικού Συντονιστικού Φορέα Πρόληψης και Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών, καθώς και την Υποδιεύθυνση Διαχείρισης Υποθέσεων Ευάλωτων Προσώπων (ΥΔΥΕΠ), επισήμανε την επιτακτική ανάγκη προώθησης του εν λόγω θέματος.

Οι εμπλεκόμενοι επαγγελματίες που διαχειρίζονται τέτοιες σοβαρές υποθέσεις, θα πρέπει να έχουν όλα τα απαραίτητα εργαλεία στη διάθεση τους για να μπορούν να εφαρμόσουν αποτελεσματικά τις πρόνοιες του νόμου. Η έκδοση προστατευτικών διαταγμάτων θα πρέπει να συνοδεύεται από μηχανισμούς παρακολούθησης τους, με στόχο την αποφυγή κλιμάκωσης της βίας, την αποτροπή των γυναικοκτονιών, καθώς και τη διασφάλιση της προστασίας και ασφάλειας των θυμάτων. Μάλιστα, από το 2015, το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει ετοιμάσει Εγχειρίδιο για τους επαγγελματίες που εφαρμόζουν την ηλεκτρονική επιτήρηση, *Standards and Ethics in Electronic Monitoring Handbook for professionals responsible for the establishment and the use of Electronic Monitoring (2015)*.

Η ηλεκτρονική επιτήρηση (electronic monitoring) των προστατευτικών διαταγμάτων αποτελεί επιτακτική ανάγκη και στην Κύπρο, ακολουθώντας παραδείγματα καλών πρακτικών άλλων χωρών, όπως η Πορτογαλία, Ισπανία, Φινλανδία, Γαλλία οι οποίες έχουν αξιοποιήσει τα εργαλεία της νέας τεχνολογίας για την προστασία των θυμάτων έμφυλης/ ενδοοικογενειακής βίας και των παιδιών τους, εφαρμόζοντας θυματοκεντρικές προσεγγίσεις (victim centred electronic bilateral monitoring). Σημειώνεται ότι, το 2023, το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει διεξάγει έρευνα για το θέμα, *Study on "Electronic monitoring in interpersonal violence cases: standards, principles and state practices" (2023)*.

Συγκεκριμένα, όταν το δικαστήριο εκδίδει προστατευτικό/ περιοριστικό διάταγμα εναντίον του δράστη, υποχρεώνει το δράστη να φορέσει ένα ηλεκτρονικό βραχιόλι (σε μορφή smart watch) και στο θύμα δίνεται μια συσκευή/ ή εγκαθίσταται μια ειδική εφαρμογή (mobile monitoring device/ tracker) στο κινητό που την κρατά πάντα επάνω της. Εάν ο δράστης πλησιάσει σε συγκεκριμένη απόσταση το θύμα, τότε το GPS ειδοποιεί ταυτόχρονα το θύμα και την αστυνομία. Δηλαδή, εάν ο κατηγορούμενος υπερβεί την ελάχιστη απόσταση που όρισε το δικαστήριο, τότε ενεργοποιείται το σύστημα/ η υπηρεσία που παρακολουθεί τις συσκευές, ότι έχει παραβιαστεί το προστατευτικό διάταγμα και η αστυνομία δρά άμεσα για την προστασία του θύματος (σπεύδει περιπολικό στο σημείο που βρίσκεται το θύμα).

Συνεπώς, το θύμα δεν χρειάζεται ούτε να μιλήσει, ούτε να εξηγήσει σε κάποιον τι της συμβαίνει τη δεδομένη στιγμή που βρίσκεται σε πανικό και κίνδυνο. Ο χρόνος, που είναι εξαιρετικά πολύτιμος σε τέτοιες υποθέσεις δεν αναλώνεται σε τηλεφωνικές επεξηγήσεις, αλλά αξιοποιείται πλήρως με την άμεση επέμβαση της αστυνομίας.

Σημειώνεται ότι, η ιδιαιτερότητα του συγκεκριμένου συστήματος είναι ότι αφορά αποκλειστικά την ηλεκτρονική επιτήρηση των προστατευτικών διαταγμάτων έμφυλης/ ενδοοικογενειακής βίας, παρακολουθώντας ταυτόχρονα δράστη και θύμα (electronic bilateral monitoring). Δεν σχετίζεται με εφαρμογές (apps) τύπου panic button ή red button τα οποία δίνονται μονομερώς σε άτομα τα οποία ενεργοποιούν την εφαρμογή όταν νιώσουν ότι κινδυνεύουν ανά πάσα στιγμή οπουδήποτε από οποιοδήποτε, χωρίς προστατευτικό διάταγμα.

Τα προστατευτικά διατάγματα, όταν δεν συνοδεύονται από μηχανισμούς παρακολούθησης τους, αποτελούν δώρο άδωρο για τα θύματα έμφυλης/ ενδοοικογενειακής βίας. Στις υποθέσεις βίας, η κλιμάκωση του κινδύνου εξελίσσεται ραγδαία και σε ανύποπτο χρόνο. Συνεπώς, η εφαρμογή της ηλεκτρονικής επιτήρησης των προστατευτικών διαταγμάτων θα διευκολύνει σημαντικά το δύσκολο έργο της αστυνομίας και θα συνδράμει αποτελεσματικά στην προσπάθεια της να παρέμβει έγκαιρα για την προστασία και ασφάλεια των θυμάτων βίας.

Η έκδοση προστατευτικών διαταγμάτων με ηλεκτρονική επιτήρηση θα πρέπει να βασίζεται σε συγκεκριμένα κριτήρια και να συνδέεται με Αξιολόγηση Κινδύνου (Risk Assessment). Το σύστημα θα πρέπει αρχικά να λειτουργήσει σε πιλοτική βάση, ν' αξιολογηθεί και μετά να εφαρμοστεί καθολικά με τις δέουσες νομοθετικές ρυθμίσεις.

Η ΣΕΠΚΒΟ, είναι στη διάθεση του ΥΔΔΤ και όλων των εμπλεκομένων, να συνδράμει στην επεξεργασία/ μελέτη της εν λόγω εισήγησης για την επιτυχή υλοποίηση της.

Σουσάνα Παύλου
Πρόεδρος Συμβουλευτικής Επιτροπής
Πρόληψης και Καταπολέμησης της Βίας στην Οικογένεια (ΣΕΠΚΒΟ)